

Allah hakkında kullanılan “kâne” fiilinin manası

“Kâne” Fiilinden Doğabilecek Yanlış Anlamın Giderilmesi

Cenâb-ı Hak şöyle buyurur:

وَكَانَ اللَّهُ عَفُوًّا غَفُورًا

“Allah çok affedici ve çok bağışlayıcıdır.”

(Nisâ, 4:99)

Arapçada “kâne” fiili zahiren geçmiş zaman ifade eder. Bu sebeple ayeti ilk okuyan kimsenin zihnine şöyle bir yanlış mana gelebilir:

“Sanki Allah önceden affedici ve bağışlayıcı değildi de sonradan böyle oldu.”

Hâlbuki Allah hakkında böyle bir mana düşünmek mümkün değildir. Çünkü Cenâb-ı Hakk’ın sıfatları **sonradan kazanılmış değildir**; hepsi ezelîdir. Allah ezelden beri **Afûv ve Gafûr** olduğu gibi ebediyen de öyledir.

Bu sebeple âlimler burada geçen “kâne” fiilinin geçmiş zaman manası için değil, **sıfatın sürekliliğini ve sabitliğini ifade etmek için** kullanıldığını söylemişlerdir. Yani ayetin manası şudur:

“Allah ezelden beri affedicidir ve bağışlayıcıdır.” Dolayısıyla burada **geçmiş zaman manası değil**, sıfatın **daimi ve değişmez oluşu** nazara verilmektedir.

Kur’ân’da buna benzer birçok ifade vardır. Meselâ:

Kur’ân’da “كَانَ اللَّهُ ...” Kalıpları ve Manaları

Ayetteki İfade	Türkçe Mana	Verdiği Anlam
وَكَانَ اللَّهُ غَفُورًا رَحِيمًا	Allah çok bağışlayıcı ve merhametlidir	Affının ve rahmetinin sürekliliği
وَكَانَ اللَّهُ عَلِيمًا حَكِيمًا	Allah her şeyi bilen ve hikmet sahibidir	İlminin ezelî ve kuşatıcı oluşu
وَكَانَ اللَّهُ سَمِيعًا بَصِيرًا	Allah işiten ve görendir	Her şeyi sürekli işitmesi ve görmesi

Ayetteki İfade	Türkçe Mana	Verdiği Anlam
وَكَانَ اللَّهُ عَزِيزًا حَكِيمًا	Allah mutlak galip ve hikmet sahibidir	Kudret ve hikmetinin daimiliği
وَكَانَ اللَّهُ عَفُورًا غَفُورًا	Allah çok affedici ve bağışlayıcıdır	Günahları affetmesinin genişliği
وَكَانَ اللَّهُ عَلِيًّا كَبِيرًا	Allah yüce ve büyüktür	Ulviyet ve azametinin sabitliği
وَكَانَ اللَّهُ لَطِيفًا خَبِيرًا	Allah çok latif ve her şeyden haberdardır	Gizli şeyleri bilmesi
وَكَانَ اللَّهُ قَوِيًّا عَزِيزًا	Allah çok güçlü ve mutlak galiptir	Kudretinin mutlaklığı
وَكَانَ اللَّهُ غَنِيًّا حَمِيدًا	Allah zengin ve övülmeye layıktır	Hiçbir şeye muhtaç olmaması
وَكَانَ اللَّهُ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمًا	Allah her şeyi bilendir	İlminin her şeyi kuşatması
وَكَانَ اللَّهُ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرًا	Allah her şeye kadirdir	Kudretinin sonsuzluğu
وَكَانَ اللَّهُ وَلِيًّا نَصِيرًا	Allah dost ve yardımcıdır	Müminlere yardımının sürekliliği

Bu ayetler de Allah'ın sonradan âlim veya hakîm olduğunu değil; **ezelden beri bu sıfatlara sahip olduğunu** bildirir.

Böylece ayetteki “**kâne**” ifadesi, Allah'ın sıfatlarının değiştiğini değil; bilakis onların **ezelî ve daimî olduğunu** daha kuvvetli bir şekilde ifade eder.